

Sygn. akt III AUz 236/19

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2019r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Lena Jachimowska Sędziowie Alicja Kolonko

del. Beata Torbus (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania M. E. (M. E.)

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw

Wewnętrznych i Administracji w W.

o ponowne ustalenie wysokości emerytury policyjnej

na skutek zażalenia ubezpieczonej M. E.

na postanowienie Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w

Katowicach z dnia 1 kwietnia 2019r., sygn. akt XI U 517/19

postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie.

/-/ Alicja Kolonko /-/ Lena Jachimowska /-/ del Beata Torbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUz 236/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 sierpnia 2017r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji od 1 października 2017r. ponownie ustalił wysokość emerytury M. E., powołując się na art. 15c w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016r., poz. 708 z późn. zm.) oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji Nr 5264440/17 z 5 czerwca 2017r.

W toku rozpoznawania odwołania ubezpieczonej od przedstawionej decyzji Sąd Okręgowy w Katowicach zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., dzieląc w pełni wątpliwości, jakie zostały wyartykułowane w postanowieniu Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 stycznia 2018r., co doprowadziło do skierowania pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego, które zostało zarejestrowane jako sprawa o sygn. P 4/18.

Sąd I instancji podniósł, że zagadnienia przedstawione Trybunałowi Konstytucyjnemu dotyczą również problematyki występującej bezpośrednio w niniejszej sprawie, co oznacza, że rozstrzygnięcie ww zagadnienia, zwłaszcza w zakresie prawidłowości procesu legislacyjnego rzutować mogą w ogólne na dopuszczalność wydania przez uprawniony organ decyzji, która następnie stała się przedmiotem złożonego do Sądu odwołania.

Według Sądu Okręgowego modyfikacji przez Trybunał mogą również ulec przepisy w zakresie procedowania tj. poprzestawania przez organ rentowy na informacji z Instytutu Pamięci Narodowej, związania taką informacją i określenia grona osób, których bezpośrednio będą dotyczyć skutku wprowadzonych (pozostawionych) przepisów.

W zażaleniu na przedstawione postanowienie, ubezpieczona zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w uznaniu, że wynik niniejszego postępowania cywilnego zależy od rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny sprawy z pytania prawnego Sądu Okręgowego w Warszawie sygn. XIII 1U 326/18, podczas gdy wynik niniejszego postępowania zależy w pierwszej kolejności od rozstrzygnięcia innych zarzutów odwołującego się, a zarzuty dotyczące naruszenia przepisów Konstytucji RP zgłoszone w odwołaniu, podnoszą większą ilość naruszeń niż Sąd Okręgowy w pytaniu prawnym w sprawie XIII 1U 326/18, zaś Sąd I instancji ma samodzielną kompetencję do stosowania bezpośrednio przepisów Konstytucji oraz wiążącego Rzeczpospolitą Polską prawa międzynarodowego,
- art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 361 k.p.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w uzasadnieniu postanowienia w sposób, który dalece utrudnia jego kontrolę odwoławczą.

Wskazując na powyższe, wnosząca zażalenie domagała się zmiany zaskarżonego postanowienia, wyrażającego się w podjęciu dalszego postępowania w sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Przepis ten został wprowadzony ustawą z 10 lipca 2015r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015r.

poz. 1311) i z mocy art. 21 ust. 2 tej ustawy obowiązuje od dnia jej wejścia w życie,

tj. 8 września 2016r.

Zawieszenie postępowania, o jakim mowa w tym przepisie ma charakter fakultatywny, co oznacza, że może mieć miejsce, o ile sąd w okolicznościach konkretnej sprawy uzna to

za celowe. Taka sytuacja może mieć miejsce, gdy sąd orzekający ma wątpliwości

co do zgodności z Konstytucją normy prawnej stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia i sam wystąpił w tej sprawie do Trybunału Konstytucyjnego lub uczynił to inny sąd.

Co prawda Sąd Okręgowy w Warszawie 24 stycznia 2018r. w sprawie

XIII 1 U 326/18 skierował do Trybunał Konstytucyjnego pytanie prawne czy:

- art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. lc w związku z art. 13b ustawy z 18 lutego 1994r.

o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jednolity z dnia 6 maja 2016r. - Dz.U. z 2016r. poz. 708 ze zm.) w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270) w związku z art. 2 ustawy z 16 grudnia 2016r. są zgodne z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - z uwagi na ukształtowanie regulacji ustawowej w sposób ograniczający wysokość emerytury i renty mimo odpowiedniego okresu służby, w zakresie w jakim dokonano tą regulacją naruszenia zasady ochrony praw nabytych, zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez niego prawa, niedziałania prawa wstecz, powodującego nierówne traktowanie części funkcjonariuszy w porównaniu z tymi, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po dniu 11 września 1989r., skutkując ich dyskryminacją;

b) art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu,

Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270) są zgodne z art. 2, art. 7, art. 95 ust. 1, art. 96 ust. 1, art. 104, art. 106, art. 109 ust. 1, art. 119, art. 120, art. 61 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji RP, z uwagi na sposób i tryb uchwalenia zaskarżonych przepisów oraz wątpliwości, czy spełnione zostały merytoryczne przesłanki do ich uchwalenia.

Trybunał Konstytucyjny tymczasem nie wyznaczył jeszcze terminu rozprawy w celu rozpoznania tego pytania.

Zgodnie zaś z art. 8 ustawy zasadniczej, Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej, a jej przepisy stosuje się bezpośrednio. Niewątpliwie adresatem tej normy są przede wszystkim sądy sprawujące wymiar sprawiedliwości (art. 175 ust. 1),

a sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1). Również art. 193 ustawy zasadniczej nie nakłada na sąd obowiązku zwracania się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym co do zgodności aktu normatywnego z ustawą zasadniczą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Stosowanie Konstytucji nie jest więc zastrzeżone wyłącznie dla Trybunału Konstytucyjnego (art. 188 ust. 1), ale należy również do sądów, zarówno w przypadku zaistnienia luki w prawie, jak i wówczas, gdy sąd dojdzie do przekonania, że przepis ustawy jest niezgodny z Konstytucją i nie powinien być zastosowany w konkretnej sprawie (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2017r., I UK 325/16, LEX nr 2389585).

W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się bowiem, że w tym przypadku nie chodzi o przeprowadzanie przez sąd powszechny, niejako w zastępstwie Trybunału Konstytucyjnego, oceny konstytucyjności przepisów ustawowych, lecz o ewentualną „odmowę zastosowania” przepisów, które są niezgodne (zwłaszcza w sposób oczywisty) z przepisami (wzorcami) Konstytucji RP (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1998r., I PKN 90/98; z dnia 19 kwietnia 2000r., II CKN 272/00; z dnia 29 sierpnia 2001r., III RN 189/00 oraz uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2001 r., III ZP 12/01).

Nie narusza to jednak kompetencji właściwej dla Trybunału Konstytucyjnego, gdyż formalnie przepis ten w dalszym ciągu pozostaje w systemie prawnym i może być stosowany przez inne sądy orzekające w takich samych sprawach.

Z uwagi bowiem na bezpieczeństwo obrotu prawnego kształtowanego również przez indywidualne akty stosowania prawa jakimi są orzeczenia sądowe - odmowa zastosowania przepisu ustawy może nastąpić wyłącznie w wypadku, gdy sąd rozpoznający sprawę nie ma wątpliwości co do niezgodności tego przepisu z Konstytucją, a sprzeczność ma charakter oczywisty, inaczej mówiąc, gdy zachodzi sytuacja oczywistej niekonstytucyjności przepisu, na co powołuje się skarżąca.

W tej sytuacji i w świetle art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. Sąd nie ma więc obowiązku oczekiwania na wydanie wyroku przez Trybunał Konstytucyjny, zważywszy, że zawieszenie postępowania, a więc pozostawanie sprawy w stanie spoczynania, jest wyjątkiem od ogólnego obowiązku sprawnego działania każdej instytucji publicznej, przewidzianego we wstępie do Konstytucji oraz szczególnego obowiązku rozpoznawania spraw sądowych bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 Konstytucji).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 397 § 1 i 2 zd. 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/-/ Alicja Kolonko /-/ Lena Jachimowska /-/ del Beata Torbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia